

los sinyors, *al pos d'ans*, en què tota la pagesia s'hi trobava molt rebé vestint lo típic tratge del país», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 72; a la p. 65 significa 'a l'inrevés de' o 'en lloc del que es féu', en uns comptes, veg. *quitar, requitar*).

El dicc. *Alcover-Moll* en cita exemples del Maestrat i Morella, i tot reconeixent que no hi ha altra pronúncia que *al pòz de*, dóna per evident que està per *post* = cast. *puesto*, si bé advertint que també s ha escrit *post* en lloc de *pos* («la vella Quisqueta bon *post* tinga»), SzGozalbo, però «en aquest cas» la *-t* és erònia.

Potser té raó, però cal dubtar-ne: amb què es guia per a aqueixa distinció? Només amb el cast. *puesto*, i el cast. és sempre una mala guia per al català. Pertot l'obsessió subconscient del «castellà llengua model». No existeix un subst. m. cat. *post*, fora d'algun ús militar recent, calc esporàdic del fr. *poste* i cast. *puesto*; i potser el gran argument subconscient ha estat el gruixut castellanisme un *puesto* 'un lloc' (massa viu per desgràcia en el primer terç del nostre segle). Puix que el verb *posar* en català és el terme standard per dir el mateix que el cast. *poner*, it. *porre*, çper què el seu derivat *pos* no havia de poder pendre el sentit corresponent en parlars moderns val., que és on justament estava arrelat des del S. xv en el sentit derivat del sentit antic de *posar* 'reposar'? Que ja Galiana, fa 200 anys, vagí escriure *al post de* amb *-t* no significa, naturalment, res, no gens més que el fet que MGadea i Vergés Paulí facin el contrari. Aquesta ultracorrecció la tenim ja documentada abans de 1500, en *repost* per *repòs*: «en el *repost* que està a la puyada de la escalera: un alambich de alambre con su capula» en un inv. arag. de 1497 (*BRAE* II, 89).

Posa: apareix des dels orígens tant en el sentit de 'lloc de repòs' (> 'lloc de guàrdia' algun cop, *DAG.*, § 2) com en el de 'descans, quietud'; d'on, concretant, 'treva, avinença en una contesa'; no crec, però, que tingui el de 'estona' que li atribueix *AlcM* (§ 3), degut a no haver tingut en compte el context i a un dels «salts mortals» etimològics, que sovint fa, recordant-se del ll. *pausa*; però encara que *posa* se superposí materialment amb PAUSA, en realitat és un postverbal català de *posar*, i el passatge de les *VidesR* en què es funda, si l'hagués llegit, hauria vist que diu: «con Sent Johan estegués en sa velesa --- e a penes per los discipòls fos aportat en la esgleya e no pogués parlar, a cascuna *posa* deya assò: — O fils meus, amatz la un l'autre» (25r1): al pobre vell paralític el duien penosament a l'església, i havent de parar-se cada pas, pel seu sofriment, cada vegada que es paraven els deia això (també en la falla de Pau Berga sembla que *després d'una posa curteta* vol dir 'després d'un repòs o parada curta').

La situació en la història de St. Joan, segons les *VidesR*, ens l'aclareix el manlleu d'aquest grup de mots tal com l'ha fet el basc, que degué rebre'l del llatí vulgar tardà, dels temps visigòtics. Fins avui s'ha mantingut allà el verb en la forma *pausatu* 'reposar', propi de tots els dialectes basc-francesos i del roncalès (i en

l'acc. «posarse un pájaro» també alt-navarrès): doncs allà també hi ha el derivat postverbal *pausu* (que no ve del clàssic PAUSA, és evident per la *-u*), substantiu que té el significat de «reposo» en baix- i alt-navarrès i labortà, però a Luzaide (=Valcarlos) significa «estació del Via Crucis»; i *Pausu* (partint d'aquesta acc. processional) és el nom basc, avui predominant, de la vila de Beobia (fr. *Bébobie*) en el Labort (veg. per a tot això Azkue i Mitxelena, *FonHistVca.*, 95). Les estacions del Via Crucis són simbòliques de les parades del Gran Màrtir, quan queia aclaparat pel pes de la Creu: situació que inspira la de Sant Joan portat a la basílica d'Efès pels seus deixebles.

En català *posa* pervisqué amb el sentit de 'repòs, quietud', documentat en Llull, *Li. de Contempl.*, 108.9 (*AlcM*), i avui encara usual popularment a Mallorca i Menorca: «A son Rabassa --- enrevoltada de cadires y bancs, a un cap hi ha es sonadors y es glosadors, que no 's donan rahó a sonar y cantar; a s'altre, es revetlers que --- ses comes ja los ballan, y --- dues bancalades de revetlers, que no tenen *posa* allà hon seuen, de ganes de estirar-se --- ab una dotzena de *mateixes y copèos*» (*AMAlcover, Ses Matanses*, en *Contarelles*, p. 41; i un altre passatge en *AlcM*). I a Menorca: *no estar en posa* «en repòs, quiet, aturat, satisfet», *AFerrer Ginart (Rond. Men.*, 224).

Partint del sentit medieval de *posar-se* 'entrar en avinença' trobem *posa* també amb aquest significat: «e-l rey de Castela venc ab totes ses gens a mija lengua --- sí que-l rey d'Aragó hac en cor que-s combatés ab él --- mas los bisbes e-ls prelatos e-ls hòmens d'orda anaven de la un rey a altre, e parlaven *posa* e vedaven aytant com pudien que la batala no-s faés», Desclot (*NCL* II, 156.14 = Corol., 105); «sí depús clamat s'en serà, ne serà feyta *posa*, e-n exiran dinés, és en electió de la Senyoria què pot demanar sa justícia», *Cost. Tort.* (Ol., p. 45); «vultria que *posa* o algun adob hag<u>és entre los senyors reys, En Frederic e-l rey Robert», doc. de 1322 (Finke, *Acta Arag.* III, 401).

En el *L. de Cont.* de Llull (114.13) *metre-ho en posa* també vol dir 'fer transgir un plet (i no donar sentència)' (i no pas com ho entén *AlcM* posant-ho en el seu § 1). En un doc. de SdUrg. a. 1470 «*poses* d'albercs, de causes, de taules e d'altres possessions» (*BABL* XI, 272): un context més llarg aclariria millor si es tracta també de 'composició' en el sentit de 'transacció en un litigi' o en el de 'adob material d'objectes'. Per a una variant val. de sentit, veg. supra sobre *posar* 'fer una juguesca'.

Partint del de 'parada que es fa en el camí, per reposar' s'arriba al de 'petit replà en una muntanya', que trobem en la toponímia de Catalunya i d'altres terres pirinenques i alpines: avui viu encara en el Pallars, sobretot en la forma diminutiva *posella*: «a la collada de Campirme hi ha una *pozèla* redona» Cardós (*BDC* XXIII, 304), *posella de Cantallops* damunt Llavorsí; tant *posa* com *posella* figuren com a apellatius en un doc. d'afrontaments de la Vall d'Assua, any 1645 (*Onom. Cat.*, s. v. *Biuse*), i *posa* en un de la Vall de Gistau de 1578: «campo de Andreu de Lisa,